

Kan sortering af korn til f.eks. maltbyg eller brødhvede betale sig?

Af: Michael Højholdt, SEGES Innovation og Jon Aagaard Enni og Lars Egelund Olsen, Innovationscenter for økologisk landbrug

Innovationscenter for Økologisk Landbrug har sammen med Gl. Buurholt gennemført afprøvning af sortering af korn med NIT sorteringsapparat fra svenske Bomill i projektet "Opgradering af økologisk foderkorn" støttet af Fonden for Økologisk Jordbrug.

For at belyse de økonomiske vinkler på en sådan sortering er der udviklet et lille hjælpeværktøj i Excel, som enkelt kan anvendes til at beregne de økonomiske effekter af en sortering.

Helt grundlæggende må der være en væsentlig spredning i indholdet af råprotein, for at der kan flyttes på kvaliteten ved sortering. Man kan få klarlagt spredningen i råproteinindholdet ved at sende en prøve på mindst 50 kg til producenten af sorteringsapparatet, BoMill AB. Kontakt Gl. Buurholdt ApS for at høre mere.

Vejledning i brug af hjælpeværktøj

I den følgende gennemgås funktionaliteten af værktøjet. Anvendes af værktøjet foregår i følgende trin:

1. Angiv identifikation af bedrift og afgrødeparti
2. Specificér kvalitetskrav
3. Angiv forventede priser ved forskellig kvalitet
4. Angiv andel af parti i forskellig kvalitet
5. Angiv prisforudsætninger for sortering
6. Angiv ekstraomkostninger til lager, transport mv. ved sortering
7. Aflæs resultat

Oplysninger om afgrødeparti og -priser

Her kan indtastes identifikation af bedrift, dato og afgrødeparti, og specificeres kvalitetskrav (indgår ikke i beregning). Her indtastes desuden afgrødepriser for de forskellige kvaliteter og andel af parti der vil ende i de enkelte partier. Man kan få klarlagt spredningen i råproteinindholdet ved at sende en prøve på mindst 50 kg til BoMill AB i Malmø.

Opgradering af foderkorn ved NIT sortering

Dato	Angiv dato	
Bedrift/navn	Angiv navn/bedrift	
Partiets art	Hvede	
Partiets sort	Angiv sort	
Mængde*	500	hkg
Udgangspunkt A kvalitet (enhed)		% protein
Udgangspunkt B kvalitet (enhed)		% protein
Udgangspunkt C kvalitet (enhed)		% protein
Udgangspunkt D kvalitet (enhed)		% protein
Pris A kvalitet	300	kr. pr. hkg
Pris B kvalitet	220	kr. pr. hkg
Pris C kvalitet		kr. pr. hkg
Pris D kvalitet		kr. pr. hkg
Partiets pris uden sortering	220	kr. pr. hkg
Partiet værdi uden sortering*	110.000	kr.
Andel fraktion A kvalitet	0,75	
Andel fraktion B kvalitet	0,25	
Andel fraktion C kvalitet		
Andel fraktion D kvalitet		
Andel i alt (tjek =1,00)	1,00	
Værdi efter sortering*	140.000	kr.

Omkostninger til sortering og lagring

GI. Buurholt tilbyder at løse sorteringsopgaven mod betaling. I værktøjet er indsat et foreløbigt bud på en sådan omkostning, men indhent altid dagspriser for korrekt, aktuel prissætning.

Forudsætninger for sortering		
Startgebyr	800	kr.
Timepris	500	kr. pr. time
Enhedspris	6,00	kr. pr. hkg (øre pr. kg) råvare
Kapacitet	40	hkg pr. time

Omkostninger til sortering		
Omkostning opstart	800	kr.
Tidsforbrug	13	timer
Omkostning tid	6.250	kr.
Omkostning enhed	3.000	kr.
Omkostning til sortering i alt	10.050	kr.
Omkostning til sortering i alt	20	kr. pr. hkg (øre pr. kg) råvare

evt. ekstra lager/transport ved sortering	0,00	kr. pr. hkg i gns.for kvaliteterne
evt. ekstra lager/transport ved sortering	-	kr. i alt

Resultat

Nu kan det estimerede økonomiske resultat aflæses. Under de i eksemplet givne forudsætninger estimeres en økonomisk gevinst til landbrugeren på ca. 20.000 kr. for de 500 hkg råvare svarende til 40 kr. pr. hkg.

Rest til sortering efter lager og transport	30.000,00	kr.
Estimeret omkostning til sortering	10.050,00	kr.
Resultat efter sortering*	19.950,00	kr.

** Der kan normalt forventes ca 2 % frarens på råvare. Frarens er ikke indregnet i prototypen, da alternativet afhænger af afsætningen:*

Ved handel med grovvareforretning vil den frarensede mængde fradrages i afregning.

Ved afsætning som foder til anden landbruger afregnes hele mængden (kilo til kilo) typisk til en aftalt pris.

Ved sortering vil frarens blive på producentens ejendom og anvendes til foder, jagt, fyring eller lign.